Európai Parlament
2019-2024

Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság

2023/2066(INI)

28.9.2023

VÉLEMÉNY

a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság részéről

a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság részére

válság idején az egyenlőtlenségek csökkentéséről és a társadalmi befogadás elősegítéséről a gyermekek és családjaik számára
(2023/2066(INI))

A vélemény előadója: Ewa Kopacz

PA_NonLeg

JAVASLATOK

A Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság felkéri a Foglalkoztatási és Szociális Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele az alábbi módosításokat:

1. megjegyzi, hogy a válságok nem nemsemlegesek, és hogy az egymást követő különféle válságok, köztük a Covid19-világjárvány hatása, az Ukrajna elleni agresszív háború, az éghajlatváltozással összefüggő katasztrófák és a megélhetési és az energiaköltségek jelenlegi növekedése tovább súlyosbították az EU-n belüli társadalmi és nemi egyenlőtlenségeket, és hogy ezek negatívan érintették a gyermekeket és családjaikat az életkörülmények, a jövedelem és a foglalkoztatáshoz, az oktatáshoz és készségekhez, a lakhatáshoz, az alapvető árukhoz és szolgáltatásokhoz, valamint a gondozáshoz és a szociális szolgálatokhoz való hozzáférés, és ezzel az általános jóllét tekintetében;

2. úgy véli, hogy az úgynevezett megszorító intézkedések (köztük a gyermekeknek és családoknak nyújtott szociális támogatás jelentős visszavágása, a munkanélküliség növekedése, a bizonytalan szerződések tömeges alkalmazása és az adók növelése) és a 2008–2013-as pénzügyi válságra válaszul végrehajtott költségvetési megszorítások növelték az egyenlőtlenségeket, és szerepet játszottak a gyermekek életkörülményeinek romlásában;

3. kiemeli, hogy a jelenlegi megélhetési válság súlyosan veszélyezteti a nők megélhetését, egészségét és jóllétét, kockázatnak teszi ki őket és családjukat a lakhatáshoz való hozzáférés terén, korlátozza vásárlóerejüket és élelmezési képességüket, valamint növeli az energiaszegénységet, a társadalmi kirekesztést és az egyenlőtlenségeket; kiemeli, hogy az interszekcionális megkülönböztetéssel szembesülő nők és gyermekek további akadályokkal szembesülnek az alapvető szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén; hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani az e szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén tapasztalható elfogultságok és tartós sztereotípiák hatásainak kezelésére, valamint a gyermekszegénységhez vezető szülői szegénység hatásainak kezelésére; hangsúlyozza, hogy a nők támogatását célzó intézkedésekbe való beruházás javítja gyermekeik életkörülményeit is; ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy az egyedülálló szülőket nagyobb mértékben fenyegeti a válságok okozta szegénység kockázata, nagyobb eséllyel örökítik át a szegénységet több generáción keresztül, és az egyszülős családok 85%-ában nő a családfő; felhívja a tagállamokat, hogy támogassák az energia, a közlekedés és más alapvető áruk árának nyomon követésére irányuló intézkedéseket annak érdekében, hogy csökkentsék a megélhetési költségek emelkedésének a nőkre, a gyermekekre és családjaikra gyakorolt hatását;

4. emlékeztet rá, hogy a Covid19-világjárvány kihívást jelentett a gyermekek, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők számára a napi rutinjuk és szociális kapcsolataik megszakítása révén, és súlyosbította a nemek közötti meglévő egyenlőtlenségeket, különösen a nem fizetett ápolási-gondozási munka és a munka és a magánélet közötti egyensúlyhiány növekedése tekintetében, és kettős terhet rótt számos nőre, akiknek gyakran hosszabb műszakjuk volt a munkahelyükön és emellett nem hivatalos

gondozást végeztek otthon[1]; rámutat arra, hogy válság idején a nőket – különösen a munkaerőpiacon jelen lévőket – aránytalanul sújtják társadalmi-gazdasági körülményeik, amint az a Covid19-válság idején is történt, amikor a 15–24 éves nők 42%-a, a 25–39 éves nők 34%-a, a 40–54 év közöttiek és az 55 év felettiek 27–29%-a akarata ellenére nem tudott fizetett szakmai tevékenységet végezni[2]; megjegyzi, hogy a terhek aránytalanul nagy részét a távmunkában dolgozó nők viselték, akiknek az élete még nehezebbé vált azzal, hogy munkájukat össze kellett egyeztetniük a gyermekneveléssel és a házimunkával; úgy véli, hogy a Covid19-válság következményei hatással voltak a munkanélküliségi rátákra a tagállamokban, különösen a nők esetében; ezért úgy véli, hogy a helyzet kezelése és a megoldások keresése során mindenképpen foglalkozni kell a női szegénység dimenziójával; kiemeli, hogy a Covid19-világjárványhoz hasonló válságok súlyosbították a meglévő egyenlőtlenségeket, többek között a szexuális és reproduktív egészséggel és jogokkal kapcsolatos szolgáltatásokat, vagy kritikus helyzethez vezettek a szexuális és reproduktív egészséghez és jogokhoz való hozzáférés terén;

5. rámutat arra, hogy az éghajlatváltozás aránytalanul sújtja a nőket, akik korlátozottabb képességekkel rendelkeznek ahhoz, hogy az éghajlati, a környezeti és a természeti katasztrófákra reagáljanak az erőforrásokhoz, az oktatáshoz, a munkalehetőségekhez való egyenlőtlen hozzáférésükből, valamint az uralkodó társadalmi és kulturális normákból és az interszekcionális megkülönböztetéssel kapcsolatos különböző tapasztalataikból adódóan[3]; rámutat, hogy a klímaválság és annak hatásai már most súlyosbítják ezeket az egyenlőtlenségeket, és ez a jövőben is így lesz;

6. megjegyzi, hogy válság idején gyakran nem szentelnek kellő figyelmet a valóban egyenlő társadalom megvalósítására irányuló erőfeszítéseknek, köztük a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó szakpolitikáknak; felhívja a tagállamokat, hogy részesítsék előnyben azokat a szakpolitikákat és beruházásokat, amelyek ellensúlyozzák az ilyen válságok gyermekekre, nőkre és családjaikra gyakorolt negatív hatásait, beleértve azokat is, amelyek biztosítják a magas színvonalú gondozási, oktatási, egészségügyi vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférést, és védik a nemi alapú erőszak áldozatait; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy e problémák és azok különböző hatásainak elemzése, valamint a holisztikus és méltányos megoldások kidolgozása céljából módszeresen vegyék figyelembe a nemi dimenziót; tudomásul veszi a Covid19-világjárvány társadalmi-gazdasági hatásait és a nőkkel szembeni erőszak minden formájának ebből következő növekedését, amint azt több tagállam különböző jelentései is dokumentálták a Covid19-járvány miatti kijárási korlátozások alatt és után, amelyek a kapcsolati és a nemi alapú erőszak – többek között a fizikai, lelki és online erőszak – aggasztó növekedésére világítottak rá; rámutat, hogy a gyermekek is érintettek és veszélyben vannak; rámutat annak kockázatára, hogy egyes kiszolgáltatott csoportok – például a női menedékkérők és az LMBTQIA+ közösség – is erőszak áldozatává válnak; hangsúlyozza, hogy minden köz- és magánforrást meg kell erősíteni a gyermekekre, a fiatalokra, az idősekre és a fogyatékossággal élőkre kockázatot jelentő

[1] Az Európai Parlament 2022. július 5-i állásfoglalása a gondozással kapcsolatos közös európai fellépés felé történő elmozdulásról (HL C 47., 2023.2.7., 30. o.).
[2] Az Európai Parlament Közvélemény-figyelő Osztálya, „Eurobarométer gyorsjelentés 2022 – A nők a Covid19 idején”, 2022. március.
[3] Az Európai Parlament 2022. február 17-i állásfoglalása az Európai Unió prioritásairól az ENSZ nők helyzetével foglalkozó bizottságának 66. ülésszakára vonatkozóan (HL C 342., 2022.9.6., 276. o.).

helyzetek kezelése érdekében, és támogatni kell a szegénység kockázatának kitett csoportokat; kéri az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) megerősítését a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem prioritásként való kezelése érdekében; hangsúlyozza, hogy a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek programon belül a DAPHNE ág keretében a nemi alapú erőszak megelőzésére és leküzdésére irányuló intézkedések finanszírozásának növelésére van szükség;

7. megjegyzi, hogy ezen egyenlőtlenségek csökkentése és a társadalmi befogadás előmozdítása érdekében alapvető fontosságú a megkülönböztetés minden formájának felszámolása, az olyan hosszú távú politikák és szolgáltatások biztosítása, amelyek előmozdítják a tisztességes munkahelyekhez és a méltányos bérekhez való hozzáférést, megszüntetik a bér- és nyugdíjszakadékot, védelmet nyújtanak a szegénység és a társadalmi kirekesztés többszörös okaival szemben, elősegítik a szülők számára az esélyegyenlőséget és előmozdítják a munka és a magánélet egyensúlyát célzó intézkedéseket, köztük az egyenlő hozzáférést a megfizethető gyermekgondozási és tartós ápolás-gondozási létesítményekhez, valamint egyenlően megosztva a gondozási, háztartási és gyermekgondozási feladatokat a családokon belül a szülők között; rámutat, hogy a magas színvonalú és szakszerű gyermekgondozás keretében történő koragyermekkori nevelés nemcsak a szülők keresőtevékenységét teszi lehetővé, hanem a gyermek szociális és pszichológiai fejlődésére is jótékony hatással van; felszólítja a tagállamokat, hogy törekedjenek arra, hogy a WHO által meghatározottak szerint biztosítsák az egyetemes egészségügyi ellátást, és nyújtsanak terhesgondozást és gyermekágyi ellátást minden nő számára;

8. emlékeztet az otthoni gondozási feladatok egyenlő megosztásának fontosságára, mivel ez lehetővé teszi a gondozási feladatokat ellátó nők jobb munkaerő-piaci képviseletét , valamint életkörülményeik és társadalmi integrációjuk javítását; megjegyzi, hogy a gondozási feladatok megosztásával kapcsolatos nemi sztereotípiák és normák nemcsak eltántorítják a férfiakat attól, hogy teljes mértékben részt vegyenek a szülőségben és a tágabb értelemben vett gondozásban, hanem károsak a nőkre és jóllétükre nézve is, és hátrányosak a szakmai előmenetelük szempontjából[4]; megjegyzi, hogy a gondozási feladatokat ellátó személyeknek is joguk van rugalmas munkaidő-beosztást, például munkaidő-csökkentést, rugalmas munkaidőt és távmunkát kérni; hangsúlyozza, hogy a munka és a magánélet közötti megfelelő egyensúly megteremtésére irányuló intézkedések fontos szerepet játszanak az ápolási-gondozási feladatok nők és férfiak közötti egyenlő megosztásának biztosításában, valamint a jövedelmi és foglalkoztatási különbségek kezelésében; megjegyzi, hogy a munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtése a magas színvonalú ápolási-gondozási szolgáltatások rendelkezésre állásától és hozzáférhetőségétől függ;

9. emlékeztet rá, hogy 2021-ben az EU-27-ben a munkaerőpiacon kívül élő 25–49 éves nők 27,9%-a jelezte, hogy a gondozásra szoruló gyermekek vagy felnőttek gondozása volt a fő oka annak, hogy nem keres munkát[5]; rámutat arra, hogy a nők foglalkoztatottságának növekedése hozzájárul az uniós népesség elöregedéséből adódó

[4] Európai Bizottság, „Women's situation in the labour market" (A nők helyzete a munkaerőpiacon), hozzáférés: 2023. október 2.
[5] Eurostat, LFSA_IGAR adatbázistáblázat, „Nem, életkor és fő ok szerint – Fogyatékossággal élő felnőttek vagy gyermekek és egyéb családtagok gondozása vagy személyes okok – a 15 és 64 év közötti életkorú inaktív népesség", legutóbbi frissítés: 2023. szeptember 14.

kihívások kezeléséhez és a tagállamok pénzügyi stabilitásának javításához is; emlékeztet arra, hogy a gondozás és a foglalkoztatás terén a nemek között fennálló egyenlőtlenségek nemek közötti nyugdíjszakadékot eredményezhetnek, és nagy különbségekhez vezethetnek az időskori szegénységi rátában; megjegyzi, hogy a gyermekes családokat jobban érinti a munkaerőpiachoz való hozzáférés hiánya és a jövedelmi egyenlőtlenségek; megjegyzi, hogy míg a gyermek nélküli férfiak és nők foglalkoztatási rátája közötti százalékos különbség 1%, addig a hat évnél fiatalabb gyermeket nevelők esetében ez az arány 21%, a háromgyermekesek esetében pedig 37%-ra emelkedik[6]; úgy véli, hogy az egyszülős családok, különösen a gyermeküket egyedül nevelő anyák által vezetett családokat jobban fenyegeti a szegénység és a társadalmi kirekesztődés veszélye (42,1%, szemben két felnőttből és három vagy több gyerekből álló családok körében mért 29,6%-kal), ami a szegénység női problémává válása, a nőknek a bizonytalan foglalkoztatásban és a részidős munkákban való felülreprezentáltsága, a nők által a rosszul fizetett munkában eltöltött aránytalan mennyiségű idő, a nők szakmai pályafutásának a gyermekgondozás vagy más családtagok gondozása miatti megszakítása és a nemek közötti bérszakadék következménye[7]; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a munka és a magánélet egyensúlyára irányuló jogszabályban felvázoltak szerint a szociális jogok európai pillérének részeként további intézkedéseket kell belefoglalni a javaslatba a szülők és a gondozók számára a megkülönböztetéssel és az elbocsátással szembeni védelem érdekében; arra ösztönöz, hogy a családi vonatkozású szabadságok és a rugalmas munkafeltételek használata a nemek szempontjából kiegyensúlyozottabb legyen;

10. felszólítja a tagállamokat, hogy hozzanak létre egy átfogó szabályrendszert, amely elutasítja azt a tartósan fennálló gyakorlatot, hogy az állásinterjúk során megkérdezik a nőket arról az eshetőségről, hogy terhesek lesznek-e, vagy hogy terhesek-e az állásra való jelentkezéskor; hangsúlyozza, hogy ez a munkahelyi zaklatás egyik formája, és elutasítja a dolgozó anyákra nehezedő nyomást;

11. kiemeli a nők jelentős hozzájárulását a foglalkoztatás, a kultúra, az oktatás, a tudomány és a kutatás területén; elismeri a művészetekben és a kultúrában, valamint a mezőgazdasági és vidéki mikro- és kisvállalkozásokban foglalkoztatott nők életkörülményeinek súlyos romlását, amely a gazdasági és kulturális tevékenységekkel kapcsolatos befektetések és azok támogatásának hiányából ered;

12. úgy véli, hogy a nők körében a férfiakhoz képest nagyobb a szegénység kockázata, és hogy a nők szegénysége elleni küzdelem nem csak saját jogán fontos, hanem a gyermekszegénység csökkentésére irányuló erőfeszítések szempontjából is létfontosságú; emlékeztet arra, hogy a menstruációs szegénység – amely a tisztasági termékekhez való korlátozott hozzáférést jelenti – körülbelül minden tizedik nőt érinti Európában; hangsúlyozza, hogy a szégyen, a kezeletlen menstruációs fájdalom és a diszkriminatív hagyományok az iskolából való lemorzsolódáshoz és alacsonyabb jelenléti arányhoz vezetnek a lányok esetében az iskolában és a nők esetében a munkahelyen; hangsúlyozza, hogy menstruációs higiénia és a gyermekágyi halálozások, mortalitás és a meddőség, a szexuális úton terjedő fertőzések/HIV, valamint a

[6] Eurofound, „Living and working in Europe 2021” (Élet és munkavégzés Európában, 2021), Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2022. május 9., 73. o.
[7] Eurostat, „1 in 4 children in the EU at risk of poverty or social exclusion” (Minden negyedik gyermek az EU-ban a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának van kitéve), 2021. október 28.

méhnyakrák közötti kapcsolatok megértése kiemelt fontosságú az egészségügyi egyenlőtlenségek megszüntetésében, valamint támogathatja a korai felismerést és életeket menthet; megjegyzi, hogy 2021-ben az EU-ban a (18 év alatti) gyermekek 24,4%-a (19,8 millió gyermek) volt kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának; megjegyzi, hogy ez az arány egyes országokban meghaladja a 30%-ot; úgy véli, hogy azok a gyermekek, akik szegénységben nőnek fel, nehezebben tudnak érvényesülni az iskolában, egészségesek maradni, és életük későbbi szakaszában teljes mértékben kiaknázni a bennük rejlő lehetőségeket; megjegyzi, hogy a gyermekek korai éveiben az egyéni képességekbe történő szociális beruházás különösen előnyös a hátrányos helyzetű gyermekek számára; úgy véli, hogy az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye értelmében, amelyet mindegyik tagállam aláírt, minden gyermek számára biztosítani kell az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz, a lakhatáshoz és a védelemhez, a pihenéshez és a szabadidőhöz, a kiegyensúlyozott étrendhez, valamint az őket érintő döntéshozatalban történő részvételhez, és a családon belüli gondoskodáshoz való jogot;

13. üdvözli az európai gondozási stratégiát és a koragyermekkori nevelésre és gondozásra vonatkozó barcelonai célok felülvizsgálatát, amelyek a nők munkaerőpiaci részvételének fő mozgatórugói; rámutat az ilyen magas színvonalú koragyermekkori nevelés és gondozás fontosságára a gyermekeket és családjaikat érintő egyenlőtlenségek és társadalmi hátrányok elleni küzdelemben[8]; kéri, hogy dolgozzanak ki szakpolitikákat, programokat és ajánlásokat, valamint európai szintű beruházásokat annak érdekében, hogy a gondozást társadalmunk jogaként és gerinceként ismerjék el; kiemeli, hogy ezeknek integrált, holisztikus és egész életen át tartó megközelítést kell alkalmazniuk a gondozás terén, a nők és férfiak körében egyaránt növelniük kell a munka vonzerejét az ápolási-gondozási ágazatban, valamint kezelnie kell a hátrányos megkülönböztetést és a nemek közötti egyenlőtlenségeket az ágazatban; hangsúlyozza azonban, hogy a tartós ápolást-gondozást és gyermekgondozást nyújtó meglévő infrastruktúra minősége és száma elégtelen, különösen a koragyermekkorban;

14. emlékeztet a 2030-ra vonatkozó barcelonai célok fontosságára, amelyek céljai között szerepel, hogy a három év alatti gyermekek legalább 50%-a, valamint a hároméves kor és a kötelező általános iskolai oktatás megkezdésére előírt életkor között a gyermekek legalább 96%-a részt vegyen a koragyermekkori nevelésben és gondozásban; hangsúlyozza, hogy a nők központi szerepet töltenek be a közszféra olyan alapvető területein, mint a szociális szolgáltatások, a gondozás, az oktatás és az egészségügy, amelyek összetartják gazdaságunkat és társadalmunkat, de amelyeket válság idején gyakran elsőként érik a megszorítások; úgy véli, hogy a koragyermekkori oktatás és gondozás döntő hatást gyakorol a gyermekek kognitív fejlődésére, mivel a gyermekekben az első öt életév folyamán kulcsfontosságú képességek fejlődnek ki, és mivel a magas színvonalú oktatáshoz való hozzáférés megteremti az alapjait az életben elért későbbi sikereknek az oktatás, a jóllét, a foglalkoztathatóság és a társadalmi integráció terén, és jelentős hatással van az önbecsülésre; úgy véli, hogy a gyermekgondozás és az iskola előtti nevelés jelentős szerepet játszik a szegénység kockázatának kitett gyermekek társadalmi-gazdasági helyzetének kompenzálásában és a

[8] 2021-ben az EU-27-ben a munkaerőpiacon kívül élő 25–49 éves nők 27,9%-a jelezte, hogy a gondozásra szoruló gyermekek vagy felnőttek gondozása volt a fő oka annak, hogy nem keres munkát (Eurostat 2021. évi munkaerő-felmérés).

szülők, különösen az anyák munkaerőpiaci integrációjának elősegítésében; úgy véli, hogy az inkluzív oktatás a tanulási, kulturális és közösségi értékek tekintetében a tanulók széles körét célozza meg; megjegyzi, hogy az eltérő oktatási háttérrel rendelkező gyermekek körében nőttek a tanulmányi különbségek; ajánlja, hogy a tagállamok biztosítsák minden gyermek számára az inkluzív és magas színvonalú, formális vagy informális, állami vagy magánoktatáshoz való egyetemes hozzáférést minden életkorban, elősegítve érzelmi, szociális, kognitív és fizikai fejlődésüket, védve a gyermekek jóllétét, és biztosítsák, hogy minden gyermek részesülhessen az inkluzív, magas színvonalú oktatásban, és ezáltal maximalizálják az oktatási rendszerek hatását az esélyegyenlőség előmozdítása és a kirekesztődés körforgásának megtörése terén;

15. javasolja, hogy a tagállamok nyújtsanak a kultúrához, sporthoz és szabadidőhöz, valamint a szabad térhez és az egészséges környezethez való hozzáféréshez fűződő jog biztosításához szükséges támogatást valamennyi gyermek számára, középpontba helyezve a szegénységben élő gyermekek, a távoli és hátrányos helyzetű területeken, illetve fogyatékkal élő, a nemzetiségi, etnikai, vallási, nyelvi és migráns kisebbségekhez tartozó gyermekek, az állampolgárságuktól függetlenül az EU-n belül mozgó gyermekek és a hátrahagyott gyermekek számára az egyenlő hozzáférés és a jó minőségű szolgáltatások biztosítását; emlékeztet a szabadidőhöz, valamint a játékban és szabadidős tevékenységekben való részvételhez való jogra, amit az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye is rögzít;

16. hangsúlyozza, hogy a nemek közötti bér- és nyugdíjszakadék kezelése pozitív hatással van a szegénység csökkentésére és a társadalmi befogadásra, és elengedhetetlen a nemek közötti egyenlőség megvalósításához; hangsúlyozza, hogy a széles körben elérhető, magas színvonalú gyermekgondozási, szociális gondozási és háztartási szolgáltatások alapvető fontosságúak, mivel ezek hiánya vagy korlátozott hozzáférhetősége azt eredményezi, hogy a nők csökkentik vagy abbahagyják a munkaerőpiacon való részvételüket a nem fizetett gondozási feladatok ellátása érdekében; kéri a bérek átláthatóságáról szóló irányelv[9] ambiciózus végrehajtását, és egyedi intézkedéseket szorgalmaz a bizonytalan munkahelyek, a dolgozói szegénység, a munkaerőpiac horizontális és vertikális szegregációja és a főként nők által végzett, újra értékelést és tisztességes fizetést megkívánó munka alulértékelése elleni küzdelem érdekében;

17. megjegyzi, hogy a családok fontos szerepet játszanak a válsághelyzetekben; rámutat a megfelelő gyermekgondozási, szociális gondozási és háztartási szolgáltatások fontosságára az egyedülálló szülők, különösen a nők számára, mivel a Covid19-válság aránytalanul nagy mértékben érintette az egyedülálló anyákat, akik kiszolgáltatottak rokonaik gondozási szükségleteivel szemben, így kevésbé állnak rendelkezésre a szakmai tevékenységekre[10]; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat a gyermekgarancia ambiciózus végrehajtására és megerősítésére annak biztosítása érdekében, hogy az EU-ban minden gyermek, köztük a távoli térségekben élők is ingyenesen hozzáférjenek az egészséges étkezéshez, a megfelelő lakhatáshoz, az

[9] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/970 irányelve (2023. május 10.) a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről (HL L 132., 2023.5.17., 21. o.).
[10] Eurofound, „Gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek Európában a Covid19-világjárványt követően”, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2023. január 24.

egészségügyi ellátáshoz, az oktatáshoz, a gondozáshoz és a szabadidős tevékenységekhez; emlékeztet annak fontosságára, hogy a gyermekek jogait minden olyan belső és külső uniós politikában, (jogalkotási és nem jogalkotási) fellépésben és programban érvényesíteni kell, amelyek közvetlenül vagy közvetve érinthetik a gyermekeket, biztosítva a következetességet és a koherenciát; hangsúlyozza a gyermekgaranciáról szóló ajánlás[11] végrehajtásának fontosságát;

18. hangsúlyozza, hogy Európában minden ötödik gyermek a szexuális erőszak valamilyen formájának áldozata, hogy a bántalmazások többsége feltételezett bizalmi keretek között történik, és hogy a gyermekek teszik ki az emberkereskedelem áldozatainak mintegy negyedét, akiknek többsége lány, és akik nagyrészt szexuális kizsákmányolás áldozataivá válnak[12]; megjegyzi, hogy a fiatal menedékkérő nők nemi alapú erőszakkal szembesülnek; elítéli a gyermekekkel szembeni erőszak, bántalmazás, kizsákmányolás és elhanyagolás minden formáját; sürgeti a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki és alkalmazzanak integrált megelőzési és gyermekvédelmi rendszereket az erőszak, a bántalmazás, a kizsákmányolás és a gondatlanság felszámolása érdekében, bevonva az iskolákat és az egészségügyi rendszereket, köztük az közszolgáltatásokat is, hogy gyors reagálási feltételeket teremtsenek, védelmet nyújtó környezetet biztosítsanak, és segítsenek a gyermekek felkészítésében; hangsúlyozza, hogy minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy védelmet élvezzen a bántalmazással, az erőszakkal és az elhanyagolással szemben.

19. rámutat a lányok és nők oktatásának és szerepvállalásának fontosságára, amely a nemek közötti egyenlőtlenségek és a társadalmi kirekesztés csökkentésének egyik tényezője; ezzel összefüggésben hangsúlyozza az olyan iskolai programok fontosságát, amelyek kritikusan ismertetik a sztereotípiákat és bemutatják azok lányokra és nőkre, de egyúttal fiúkra és férfiakra gyakorolt negatív hatásait is azzal a céllal, hogy megtörjék azokat; javasolja, hogy a tagállamok biztosítsák, hogy minden gyermek minden életkorban hozzáférjen az inkluzív, formális és nem formális, és minőségi oktatáshoz; hangsúlyozza, hogy a minden gyermek számára elérhető átfogó szexuális oktatás alapvető fontosságú intézkedés az egyenlőtlenségek megszüntetése és az erőszakmentes társadalom elérése érdekében végzett munka szempontjából, mivel ez megkérdőjelezi a káros nemi sztereotípiákat, valamint előmozdítja a sokféleséget, a testi autonómiát és a fizikai és érzelmi sértetlenséget;

20. elismeri az iskolák létfontosságú szerepét abban, hogy biztosítják a napi tápláló étkezést (sok esetben az egyetlen étkezés), és az iskola falain kívül is előmozdítják táplálkozási nevelést; sürgeti a tagállamokat, hogy a kötelező oktatás minden szintjén biztosítsanak legalább egy jó minőségű, ingyenes étkezést;

21. elengedhetetlennek tartja, hogy a tagállamok olyan politikákat dolgozzanak ki, amelyek fellépnek a gyermekmunka elterjedtségével szemben az EU-ban; ebben az értelemben hangsúlyozza a Nemzetközi Munkaügyi szervezet (ILO) ajánlásait, amelyek kiemelik, hogy ki kell terjeszteni a gyermekek és családjaik számára nyújtott szociális védelmet a gyermekmunkát állandósító szegénység és bizonytalanság enyhítése érdekében, többek között a következők révén: annak biztosítása, hogy minden gyermek születését

[11] A Tanács (EU) 2021/1004 ajánlása (2021. június 14.) az európai gyermekgarancia létrehozásáról (HL L 223., 2021.6.22., 14. o.).
[12] A Bizottság 2021. március 24-i közleménye az EU gyermekjogi stratégiájáról (COM(2021)0142).

nyilvántartásba vegyék, hogy a gyermekek jogi személyazonossággal rendelkezzenek, és születésüktől kezdve élvezhessék jogaikat; a méltányos bért biztosító tisztességes munka előmozdítása, különös tekintettel az informális gazdaságban dolgozókra; a megfelelő vidéki életmód előmozdítása, többek között a gazdasági diverzifikáció támogatása, az infrastruktúrába és szolgáltatásokba való beruházás, valamint a növénytermesztés védelmének és tervezésének kiterjesztése révén, különösen a családi gazdaságokban, ahol részben továbbra is a háztartás egészétől függ a mezőgazdasági folyamatok ellátása; annak biztosítása, hogy legyenek gyermekeket védő jogszabályok, amelyeket az alkalmazásukhoz szükséges állami eszközök támogatnak; valamint a nemekkel és a megkülönböztetéssel kapcsolatos kérdések kezelése, amelyek növelik a gyermekmunka kockázatát, különösen a lányok esetében, a fizetetlen háztartási munkával összefüggésben;

22. megjegyzi, hogy az eltérő hátterű gyermekek, például migránsok, menekültek, menedékkérők, valamint okmányokkal nem rendelkező és kísérő nélküli gyermekek a szegénység által leginkább sújtott gyermekek közé tartoznak; megjegyzi, hogy az egyszülős családokban élő gyermekek, a hátrányos helyzetű nagycsaládokban élő gyermekek, a fogyatékossággal élő gyermekek és az etnikai kisebbségekhez tartozó gyermekek is ki vannak téve a szegénység kockázatának[13]; rámutat arra, hogy a legszegényebb és legkiszolgáltatottabb gyermekek egészségügyhöz és oktatáshoz való hozzáférése terén egyenlőtlenségek vannak; hangsúlyozza, hogy a színvonalas oktatáshoz való hozzáférés terén a leghátrányosabb helyzetűek közé tartoznak a roma gyermekek és a becslések szerint 11 millió fogyatékossággal élő gyermek; megjegyzi, hogy míg a roma gyermekek Európában nagyobb valószínűséggel morzsolódnak le az iskolából, akár az általános, akár a középiskolában, anélkül, hogy elsajátítanák az alapvető készségeket, addig a fogyatékossággal élő gyermekek összességében kirekesztettek maradnak az iskolából és a jó minőségű tanulásból[14]; hangsúlyozza, hogy a Global Women´s Health Index szerint az elmúlt 12 hónapban az EU-ban a nők 44%-át nem tesztelték a nők számára kritikus négy betegség egyikére sem; megjegyzi, hogy a nemek közötti egyenlőtlenség akadályozza a nőket és lányokat abban, hogy hozzáférjenek az egészségügyi információkhoz és a kritikus szolgáltatásokhoz; hangsúlyozza, hogy csökkenteni kell a nők egészségügyi ellátás terén fennálló egyenlőtlenségeit; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a nemzeti roma stratégiákban helyezzék előtérbe a gyermekek jogait, és biztosítsák, hogy a roma gyermekek egyenlő mértékben hozzáférjenek az alapvető szolgáltatásokhoz, különös tekintettel a koragyermekkori nevelésre és gondozásra, az általános és középfokú oktatásra, az egészségügyi ellátásra, a táplálkozásra és a megfelelő lakhatásra; megjegyzi, hogy a megkülönböztetés többféle formájával szembesülő lányok esetében a jogaikhoz való hozzáférés és a szegénység leküzdése előtt álló akadályok még összetettebbek; megjegyzi, hogy emiatt valószínűleg figyelmen kívül hagyják őket a kiszolgáltatott csoportok szükségleteinek kezelésére irányuló tervekben; kiemeli az állami és a magánoktatásba történő beruházások fontosságát, amelyek célzott tanítási módszereket és egyénre szabott megközelítést biztosítanak a kiszolgáltatottabb társadalmi csoportokhoz tartozó gyermekek számára, mint amilyenek például a

[13] Save the Children, „Over 200,000 more children are at risk of poverty in the European Union: Save the Children report”, Több mint 200 000-re több gyermeket érint a szegénység kockázata az Európai Unióban: a Save the Children jelentése, 2023. március 7.
[14] Az UNICEF Európával és Közép-Ázsiával foglalkozó regionális irodája, „Situation of Children in Europe and Central Asia” (A gyermekek helyzete Európában és Közép-Ázsiában), 2023. január.

kirekesztésnek kitett családok és közösségek; hangsúlyozza, hogy ennek a megközelítésnek magában kell foglalnia a tanárok, a szociális és oktatási szakemberek, a családok és a közösségek közötti együttműködést; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a 2020–2030-as európai fogyatékosságügyi stratégiában érvényesítsék a gyermekek jogait, és támogassák a családokat, ugyanakkor fektessenek be a gyermekek és családjaik önrendelkezésének elősegítésébe és az önálló élethez való jogukba;

23. emlékeztet arra, hogy Európában 9 millió (10 és 19 éves kor közötti) serdülő él mentális betegségekkel, és az esetek több mint felét szorongás és depresszió okozza; hangsúlyozza, hogy a nők és az LMBTQIA+ közösség tagjai körében a megkülönböztetés és a marginalizálódás miatt súlyosabb mentális zavarok tapasztalhatók[15]; hangsúlyozza továbbá, hogy a kísérő nélküli gyermekek és a serdülő migránsok körében is magas a mentális egészségügyi zavarok előfordulása, mivel azok a körülmények, amelyekkel e gyermekek szembesülnek, jelentős hatással vannak a mentális egészségre; megjegyzi, hogy a Covid19-cel kapcsolatos korlátozások súlyosan korlátozták a gyermekek társadalmi lehetőségeit és interakcióit, széles körű fennakadásokat és a depresszió tüneteinek növekedését okozva, különösen a serdülő lányok esetében[16]; megjegyzi, hogy az iskolák elősegítik a mentális egészséghez és a pszichoszociális támogatáshoz való hozzáférést; emlékeztet arra, hogy az Unicef olyan bevált stratégiákat emelt ki, mint a serdülők tudatosságát és a mindennapi élethez szükséges érzelmi készségeit erősítő programok végrehajtása, a mentális egészségügyi tanácsadási szolgáltatások integrálása az oktatásba, a tanárok és a személyzet képzése a diákok jóllétének erősítése érdekében, valamint biztonságos terek létrehozása a gyermekek számára, ahol megvitathatják és megoszthatják aggodalmaikat[17]; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak megfelelő finanszírozást kell elkülöníteniük a mentális egészségügyi és pszichoszociális problémák kezelésére és a regionális infrastruktúrák javítására az ESZA+ és az Európai Regionális Fejlesztési Alap keretében, beleértve a kiszolgáltatott csoportoknak szóló célzott programokat is;

24. megjegyzi, hogy a nők egészségügyi egyenlőtlenségei szorosan kapcsolódnak a társadalmi-gazdasági helyzethez és a földrajzi régióhoz, és hogy alapvető fontosságú a nők életét és egészségét az élet különböző szakaszaiban meghatározó társadalmi és gazdasági tényezők figyelembevétele; rámutat arra, hogy valamennyi tagállamban hiányoznak a magas színvonalú, hozzáférhető, elérhető és megfizethető gondozási szolgáltatások, beleértve a vidéki térségeket is; rámutat, hogy a jogi, pénzügyi, gyakorlati, társadalmi és kulturális akadályok és korlátozások széles skálája miatt a szexuális és reproduktív egészség és jogok, köztük a biztonságos és legális abortusz az EU tagállamain belül és azok között is nagy eltéréseket mutat; emlékeztet arra, hogy a szexuális és reprodukciós egészség és jogok a nemek közötti egyenlőség előfeltételei;

[15] UNICEF, „The Mental Health Burden Affecting Europe's Children" (Az európai gyermekeket érintő mentális egészségügyi teher), 2021. október 4.
[16] Save the Children, „Guaranteeing Children's Future – How COVID-19, cost-of-living and climate crises affect children in poverty and what governments in Europe need to do" (A gyermekek jövőjének biztosítása – Hogyan érinti a Covid19, a megélhetési költségek és az éghajlati válságok a szegénységben élő gyermekeket, és mit kell tenniük az európai kormányoknak), 2023. március.
[17] UNICEF, „The Mental Health Burden Affecting Europe's Children" (Az európai gyermekeket érintő mentális egészségügyi teher), 2021. október 4.

25. emlékeztet arra, hogy az agresszív háború elől menekülő ukrán női menekültek közül sokan különböző uniós és nem uniós országokban élnek, és figyelembe kell venni a gyermekgondozási szükségleteiket, de nemcsak a munkaerőpiachoz való hozzáférésük megkönnyítése érdekében, hanem a nyelvtanulásuk és gyermekeik társadalmi beilleszkedésének megkönnyítése érdekében is; kiemeli, hogy az ukrajnai háború gyengítette az egészségügyi ellátáshoz, többek között a szexuális és reprodukciós egészséggel és jogokkal kapcsolatos szolgáltatásokhoz való hozzáférést, és kritikus helyzethez vezetett a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek szexuális és reprodukciós egészséggel és jogokkal kapcsolatos szükségleteinek kielégítése terén;

26. felhívja a tagállamokat, hogy foglalkozzanak az ukrán menekült nők előtt álló kihívásokkal, mint például a nyelvi akadályok, a társadalmi elszigetelődés nagyobb valószínűsége és a korlátozott kapcsolati háló; megjegyzi, hogy az ukrán menekülteket még inkább veszélyeztetheti a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázata; megjegyzi, hogy a gondozási kötelezettségek akadályozzák az ukrán nők (33%) munkavállalását, szemben az ukrán férfiakkal (9%); felhívja a tagállamokat, hogy kezeljék ezeket a kihívásokat azáltal, hogy célzott támogatást – például gyermekgondozási támogatást vagy járulékokat – kínálnak a gyermekgondozás számára[18];

27. hangsúlyozza, hogy a Save the Children[19] jelentése szerint több gyermek él fegyveres konfliktusok által sújtott területeken, mint az elmúlt két évtizedben bármikor (különösen Afganisztánban, Jemenben, Dél-Szudánban, a Közép-afrikai Köztársaságban, a Kongói Demokratikus Köztársaságban, Szíriában, Irakban, Maliban, Nigériában és Szomáliában), és évente 100 000 csecsemő hal meg a konfliktusok következtében; emlékeztet arra, hogy 2017-ben 420 millió gyermek élt konfliktusok által sújtott területeken (a világ összes gyermekének 18%-a), ami 30 millióval több, mint az előző évben;

28. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy küzdjenek a strukturális megkülönböztetés ellen, és biztosítsanak mindenki számára korlátlan és megkülönböztetéstől mentes hozzáférést a munkaerőpiachoz, ami egyben javítja a gyermekek fejlődését, erősíti a társadalmi befogadást és a méltányosságot, és csökkenti a szegénységet; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy terjesszenek elő egyedi intézkedéseket a menekültek és migránsok magas színvonalú foglalkoztatáshoz és állásbiztonsághoz való hozzáférésének előmozdítása érdekében; e tekintetben kiemeli a bérek átláthatóságáról és a minimálbérekről szóló európai irányelveket[20], amelyek olyan további intézkedések, amelyek célja a nemek közötti bérszakadék megszüntetése; rámutat, hogy a méltányos javadalmazás hozzájárul a nők szegénységének fenntartható kezeléséhez; hangsúlyozza, hogy az uniós finanszírozás lehetővé teszi a nemzeti szintű támogatást és beruházásokat a gyermekszegénység elleni küzdelem és a társadalmi befogadás előmozdítása érdekében;

---

[18] Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, „What are the integration challenges of Ukrainian refugee women?” (Milyenek az ukrán menekült nők integrációs kihívásai?), 2023. május 30.
[19] Save the Children, „Stop the War on Children: Protecting children in 21st century conflict” (Állítsuk meg a gyermekek ellen folyó háborút: A gyermekek védelme a 21. századi konfliktusokban), 2019.
[20] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2041 irányelve (2022. október 19.) az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről (HL L 275., 2022.10.25, 33. o.).

29. felhívja a Bizottságot, hogy terjesszen elő egy olyan gazdaság felé való átállás előmozdítását célzó intézkedéseket és ajánlásokat, amely a gondozást helyezi az uniós és nemzeti politikák középpontjába, a minőségi gondozási szolgáltatásokhoz, például az oktatáshoz való időszerű és egyenlő hozzáféréssel, miközben hatékonyan használja fel az elérhető uniós eszközöket, és biztosítson megfelelő forrásokat ezen a területen; megismétli, hogy az ESZA+ mellett más uniós finanszírozási források is felhasználhatók közvetlenül vagy közvetve olyan programok finanszírozására, amelyek befolyásolják a gyermekek és családjaik életét, például az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap;

30. felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak létre egy rendszert a szoptatás uniós szintű nyomon követésére a valóság megértése és a szoptatást támogató politikák megfogalmazásának elősegítése érdekében, összhangban a WHO ajánlásaival;

31. szorgalmazza, hogy a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítésnek és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezésnek az elvei jelenjenek meg minden szakpolitikai területen, valamint amikor olyan intézkedéseket alakítanak ki, amelyek egy adott, a nőket és a lányokat érintő válságra adnak választ; hangsúlyozza ezért, hogy külön lebontott adatokat kell gyűjteni, és nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos szakértelmet és nemi szempontú hatásvizsgálatokat kell kidolgozni a nemi dimenzió teljes körű integrációjának biztosítása, valamint e politikák nőkre gyakorolt konkrét hatásainak jobb megértése és kezelése érdekében; kéri, hogy fogadjanak el a nemek közötti egyenlőségre irányuló intézkedéseket az erre a célra elkülönített forrásokkal, hogy kezeljék a nők sajátos szükségleteit a többszörös válság negatív hatásait követően, különösen a foglalkoztatás, a nemi alapú erőszak és a szexuális és reproduktív egészség és jogok területén, beleértve adott esetben a NextGenerationEU keretében és a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben rendelkezésre álló programokat és intézkedéseket is.

INFORMÁCIÓ A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	19.9.2023
A zárószavazás eredménye	+: 24 –: 2 0: 4
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Gwendoline Delbos-Corfield, Lina Gálvez Muñoz, Lívia Járóka, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Christine Schneider, Sylwia Spurek
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Abir Al-Sahlani, Silvia Modig, Eleni Stavrou, Hilde Vautmans
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Laura Ballarín Cereza

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA

24	+
ID	Annika Bruna
PPE	Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Christine Schneider, Eleni Stavrou
Renew	Abir Al-Sahlani, Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Silvia Modig, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek

2	-
ECR	Johan Nissinen
ID	Christine Anderson

4	0
ECR	Margarita de la Pisa Carrión
ID	Maria Veronica Rossi
NI	Lívia Járóka
PPE	Arba Kokalari

Jelmagyarázat:
+ : mellette
- : ellene
0 : tartózkodás